

Sygn. akt V ACz 417/18

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jadwiga Galas (spr.)

Sędziowie: SA Lucjan Modrzyk

SA Tomasz Pidzik

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku A. M.

z udziałem R. F., B. L.

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na punkty 1, 2, 3 postanowienia Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 28 września 2018 r., sygn. II Ns 161/18

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 1 w ten sposób, że oddalić wniosek w stosunku do uczestnika B. L.,
2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie,
3. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestników postępowania B. L. i R. F. kwoty po 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Tomasz Pidzik SSA Jadwiga Galas SSA Lucjan Modrzyk

Sygn. akt V ACz 417/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. M., kandydat do Rady Miasta J. Komitetu Wyborczego (...) wniósł o zakazanie uczestnikom postępowania R. F. – pełnomocnikowi wyborczemu Komitetu Wyborczego (...) A. H. oraz B. L. – kandydatowi do Rady Miasta J. Komitetu Wyborczego (...) A. H., dalszego rozpowszechniania nieprawdziwej informacji zawartej w artykule pt. „(...)” opublikowanym w (...) (...) Nr (...) z dnia 21 września 2018 roku o treści „Na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M. i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie” (punkt 1 wniosku). Wnioskodawca wniósł o nakazanie solidarnie uczestnikom B. L.

i R. F. sprostowania nieprawdziwej informacji i przeproszenia wnioskodawcy w formie płatnego ogłoszenia o treści „Informujemy, że nieprawdziwa jest informacja zawarta w artykule pt. „(...)” opublikowanym w (...) (...) Nr (...) z dnia 21 września 2018 roku o treści „ Na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M.

i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie” sugerująca, że A. M. – kandydat na radnego Rady Miasta J. miał dopuścić się bliżej nieokreślonych czynów zabronionych w związku z jego uczestnictwem w sporze toczącym się pomiędzy grupą członków (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J. i organami spółdzielni. Za publikację nieprawdziwych informacji A. M. przepraszamy. R. F. pełnomocnik KWW (...) A. H., B. L. kandydat na radnego Rady Miasta J.”. Wniosek obejmował żądanie nakazania opublikowania powyższego ogłoszenia w portalach internetowych na okres do 19 października 2018 roku:

(...) w dziale (...),

(...) w dziale (...),

(...) w dziale (...)

(...) w dziale (...),

a nadto w (...), (...) na dowolnej stronie, w ogłoszeniu o wielkości minimalnej ¼ strony o analogiczny rozmiarze i kroju czcionki, którym wydrukowany został artykuł zawierający nieprawdziwą informację (punkt 2 wniosku).

Nadto, wnioskodawca wniósł o nakazanie solidarnie uczestnikom wpłacenie kwoty 10.000 zł na rzecz organizacji pożytku publicznego, której dane wnioskodawca wskaże na rozprawie (punkt 3 wniosku).

W uzasadnieniu wniosku podniósł, że przedmiotowy artykuł, w którym zawarta została nieprawdziwa informacja (kłamstwo) podlegająca rozpoznaniu w trybie art. 111 Kodeksu Wyborczego o brzmieniu: „Na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M. i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie”,

jest materiałem wyborczym, którego celem jest agitacja mająca na celu zachęcać do oddania głosu na rzecz uczestnika B. L. i jednocześnie zniechęcić do oddania głosu na wnioskodawcę, który jest jego kontrkandydatem w tym samym okręgu wyborczym.

Pełnomocnik uczestników postępowania wniósł o odrzucenie wniosku podnosząc, że przedstawiony materiał w postaci artykułu zawierającego wywiad z tym uczestnikiem postępowania nie jest materiałem wyborczym względnie w przypadku niepodzielenia tego zarzutu wniósł o oddalenie wniosku w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestników kosztów postępowania.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił wniosek w całości (pkt 1), umorzył postępowanie w stosunku do uczestnika postępowania R. F. (pkt 2), rozstrzygnął o kosztach postępowania zasądzając od wnioskodawcy na rzecz R. F. kwotę 240 zł (pkt 3) i na rzecz B. L. kwotę 240 zł (pkt 4).

Z uzasadnienia postanowienia wynika, że poza sporem jest, iż w dniu 21 września 2018 roku w wydawanym w formie druku (...) (...) o nr kolejnym (...) ukazał się artykuł w formie wywiadu z kandydatem do Rady Miasta B. L., który oznaczono jako (...), zaś jego treść wskazuje, że uczestnik B. L. jest kandydatem do Rady Miasta z ramienia komitetu wyborczego KWW (...) A. H.. Obecnie sprawuje on zaś funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w J.. Od około 3 lat trwa konflikt między częścią z członków spółdzielni a jej organami, zaś uczestnikami tego sporu są wnioskodawca i uczestnik B. L.. Uczestnik B. L. w wyżej opisanym wywiadzie między innymi stwierdza: „Na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M. i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie”.

Sąd ustalił też, że z oskarżenia wnioskodawcy przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu – Zdroju w sprawie o sygnaturze II K 397/16 przeciwko R. P. i A. C. toczy się postępowanie karne z oskarżenia prywatnego zainicjowane prywatnym aktem oskarżenia wnioskodawcy, które według wiedzy wnioskodawcy znajduje się w końcowej fazie postępowania. Nadto przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu – Zdroju w sprawie o sygnaturze II K 1027/16 toczy się postępowanie karne z oskarżenia prywatnego wnioskodawcy przeciwko D. J., które także (w jego przekonaniu) zmierza do zakończenia. Niezależnie od tego przed Sądem Rejonowym w

Jastrzębiu – Zdroju pod sygnaturą akt II K 59/18 toczy się postępowanie z oskarżenia prywatnego G. W. przeciwko wnioskodawcy. Ponadto przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu – Zdroju w sprawie o sygnaturze akt II K 759/18 toczy się postępowanie z oskarżenia prywatnego wnioskodawcy przeciwko G. W.. Ponadto przed Sądem Rejonowym w J. w sprawie II K 790/18/Ks toczy się postępowanie z oskarżenia prywatnego wnioskodawcy przeciwko D. J., w którym wyznaczony został termin posiedzenia pojednawczego.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji wniosek jest bezzasadny. Zgodnie z treścią art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego wniosek o wydanie przewidzianego w treści tego przepisu orzeczenia może wnieść kandydat jeżeli rozpowszechniane materiały wyborcze zawierają informacje nieprawdziwe. W kwestionowanym przez wnioskodawcę artykule prasowym z dnia 21 września 2018 r., w ocenie tego sądu nie została zawarta informacja nieprawdziwa. Jak ustalił bowiem Sąd pierwszej instancji, wnioskodawca jest uczestnikiem postępowań karnych zawisłych obecnie przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu – Zdroju, gdzie występuje zarówno w roli oskarżonego jak i oskarżyciela. Co najmniej dwie z tych spraw zmierzają zaś do bezpośredniego zakończenia. Zgodne z rzeczywistością było więc stwierdzenie, iż „na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M.” Sformułowanie uczestnika postępowania B. L. „i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie” nie odnosi się natomiast w żaden sposób, do tego jaki będzie wynik tychże spraw, nie może też być kategoryzowane w płaszczyźnie prawdy lub fałszu z punktu widzenia przesądzenia, co do istnienia samych stwierdzonych przez Sąd postępowań karnych (a także takiego czy innego mogącego wystąpić w niedookreślonej bliżej przyszłości sposobu zakończenia), a co za tym wymyka się spod kontroli Sądu rozpoznającego sprawę co do przesłanek ochrony przewidzianymi regulacjami Kodeksu Wyborczego.

Sąd pierwszej instancji stwierdził zatem, że wypowiedź B. L. zawarta w artykule pt. „(...)” opublikowanym w (...) (...) Nr (...) z dnia 21 września 2018 roku o treści „Na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M. i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie” nie zawiera informacji nieprawdziwych. Dlatego brak było podstaw do uwzględnienia wniosku, w konsekwencji czego został on oddalony.

Na rozprawie w dniu 28 września 2018 roku pełnomocnik wnioskodawcy cofnął wniosek w stosunku do uczestnika postępowania R. F., na co pełnomocnik tego uczestnika postępowania wyraził zgodę i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Dlatego też, Sąd pierwszej instancji umorzył postępowanie w tej części.

Mając na względzie powyższe rozstrzygnięcia Sąd orzekł w przedmiocie kosztów postępowania w punktach 3 i 4 postanowienia. Wobec sprzecznych interesów stron, Sąd na zasadzie art. 520 § 2 k.p.c., obciążył nimi wnioskodawcę.

Wnioskodawca wniósł zażalenie na powyższe postanowienie wskazując, że zaskarża postanowienie w zakresie punktów 1, 2 i 3.

Zaskarżonemu postanowieniu wnioskodawca zarzucił:

- wewnętrzną sprzeczność w części wniosku dotyczącym uczestnika R. F.,
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na tym, że sąd uznał za udowodnione, iż dwie sprawy prywatnoskargowe z oskarżenia wnioskodawcy zmierzają bezpośrednio do zakończenia, podczas gdy z na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego faktu tego nie można uznać za udowodniony,
- naruszenie art. 111 Kodeksu wyborczego polegające na tym, że pomimo iż wypowiedź uczestnika B. L. „Na finiszu są między innymi sprawy karne głównego naszego oponenta A. M. i mamy nadzieję, że zakończą się dla nas pomyślnie” zawiera informację nieprawdziwą, to wniosek oddalił w całości nie nakładając na uczestnika żadnego z obowiązków wymienionych tym przepisem.

Wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie jego roszczeń zawartych w punktach 1 i 2 wniosku, z tym, że ograniczył swoje żądanie co do uczestnika postępowania B. L..

W odpowiedzi na zażalenie pełnomocnik uczestników postępowania wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestników kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podzielił w całości ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji dokonane w niniejszej sprawie. W ocenie Sądu drugiej instancji podnoszone przez uczestnika zarzuty naruszenia prawa są niezasadne.

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r., poz. 754 ze zm.) wydania orzeczenia wymienionego w punktach 1) do 6) tegoż artykułu można skutecznie domagać się tylko w wypadku jeżeli rozpowszechniane,

w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24 z późn. zm.) materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła,

a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe. W okolicznościach niniejszej sprawy przedmiotowy artykuł prasowy można uznać za element agitacji wyborczej uczestnika B. L. kandydującego do Rady Miasta J.. Niemniej podzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji wskazać należy, iż kwestionowane przez wnioskodawcę zdanie zawarte w artykule prasowym z dnia 21 września 2018 r. informacji nieprawdziwych nie zawiera.

Z treści zażalenia wynika, że wnioskodawca w istocie kwestionuje sposób poczynienia przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych w sprawie, lecz co do zasady samych ustaleń nie podważa. Ustalone przez Sąd pierwszej instancji okoliczności, a to, że w Sądzie Rejonowym w Jastrzębiu Zdroju w II Wydziale Karnym toczy się obecnie 5 postępowań z udziałem wnioskodawcy, gdzie w czterech z tych postępowań występuje on jako oskarżyciel prywatny, a w jednym jako oskarżony w sprawie z prywatnego aktu oskarżenia, były przedmiotem postępowania dowodowego w sprawie. W toku przesłuchania wnioskodawcy pełnomocnik uczestników postępowania uzupełniając pytania stawiane wnioskodawcy wskazywał na sprawy jakie toczą się z udziałem wnioskodawcy przed Sądem Rejonowym w Jastrzębiu – Zdroju w Wydziale II Karnym, przytaczając sygnatury spraw, strony postępowań, stan tych spraw i terminy wyznaczonych rozpraw. Wnioskodawca nie zaprzeczył wówczas, że faktycznie postępowania takie się toczą. W odpowiedzi na pytanie Sądu, stwierdził, że w jego ocenie toczą się cztery postępowania karne z jego udziałem. Wnioskodawca potwierdził też, że sprawa o sygn. akt II K 397/16, zmierza do końca, skoro na kolejny termin rozprawy przewidziany na dzień 9 października 2018 r. wezwano ostatnich dwóch świadków, nie przewidziano zaś innych dowodów w sprawie. Mając na względzie, iż w postępowaniu w trybie wyborczym działanie zasady kontradiktoryjności nie jest tak rygorystyczne jak w procesie, a również na sądzie, a nie tylko na stronach, spoczywa obowiązek dążenia do prawdy materialnej, czemu służy zadawanie pytań z urzędu w celu ustalenia, czy podane informacje są prawdziwe (por. postanowienie SA w Rzeszowie

z 28.10.2014 r., I ACz 913/14), to zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji był uprawniony czynić ustalenia w oparciu o wszelkie dostępne mu środki dowodowe, w tym informacje ujawnione w toku przesłuchania wnioskodawcy, a którym wnioskodawca nie zaprzeczył. Jednocześnie wnioskodawca nie wykazał by ustalenia te były nieprawidłowe, a co za tym idzie, iż zdanie wyrażone przez uczestnika postępowania w artykule prasowym z dnia 21 września 2018 r. było nieprawdziwe.

Jak słusznie podniósł Sąd pierwszej instancji, wypowiedź uczestnika, w części

w jakiej ma ona charakter życzeniowy, gdzie wyrażane są jego nadzieje na przyszłość, nie poddaje się zaś weryfikacji w kategoriach prawdy czy też fałszu.

Mając na względzie powyższe, podzielić należy zatem stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż wskazywane przez skarżącego zdanie zawarte w artykule prasowym z dnia 21 września 2018 r. nie zawiera informacji nieprawdziwych,

trafnie więc Sąd pierwszej instancji w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia oddalił wniosek o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego. W konsekwencji powyższego, za prawidłowe należało uznać i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zawarte w punkcie 4 postanowienia.

Wobec okoliczności, iż na rozprawie w dniu 28 września 2018 r. wnioskodawca za zgodą uczestników postępowania cofnął wniosek co do R. F., na skutek czego umorzono postępowanie wobec R. F., zażalenie wnioskodawcy w tym przedmiocie należało uznać po myśli art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. za bezzasadne. Cofnięcie wniosku co do R. F. implikowało natomiast wskazanie, że orzekając w sprawie merytorycznie Sąd pierwszej instancji rozpoznawał wniosek wyłącznie co do uczestnika B. L.. Sąd Apelacyjny dostrzegł konieczność zmiany zaskarżonego postanowienia w tym zakresie, co znalazło swoje odzwierciedlenie w punkcie 1 postanowienia. Zmiana rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia w istocie ma "techniczny" charakter, gdyż dostosowuje jedynie treść tego rozstrzygnięcia do orzeczenia o umorzeniu postępowania w stosunku do uczestnika R. F. (art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i w zw. 13 § 2 k.p.c.).

Z przyczyn naprowadzonych powyżej zażalenie wnioskodawcy należało w pozostałym zakresie oddalić na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., o czym orzeczono w punkcie 2 postanowienia.

Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd miał na uwadze nakład pracy pełnomocnika uczestników postępowania, którego udział w postępowaniu zażaleniowym sprowadzał się do sporządzenia jednej, wspólnej dla obu uczestników postępowania, odpowiedzi na zażalenie.

O należnych uczestnikom postępowania kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono zatem w punkcie 3 postanowienia w oparciu o art. 520 § 3 k.p.c. i art. 109 § 2 k.p.c.

w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. oraz w związku z § 8 ust. 1 pkt 3 w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze zm.).

SSA Tomasz Pidzik SSA Jadwiga Galas SSA Lucjan Modrzyk